

Alku

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

1(13)

1998-06-26

231-7340-97

Till enligt
SÄNDLISTA

Bildande av naturreservatet Pansarudden samt upphävande av naturreservatet
Pansarudden, Uppsala kommun.

UPPGIFTER OM RESERVATET

Områdets
benämning : Pansarudden

Objektsnummer: 03-02-044

Kommun : Uppsala

Fastigheter : Del av Bennebol 2:1, Brobol 1:3

./A Lägesbeskrivning : Området är beläget ca 9 km nordost om Knutby
by, se bilaga A.

Koordinat i rikets
system : x=66 54 5 y=16 42 0

Koordinat enligt natur-
vårdsregistret : 12I 0I 37 17

Topografisk karta : 12 I Östhammar SO

Ekonomisk karta : 128 08, 128 18

./B Gränser : Reservatsområdets gränser framgår av kart-
bilaga B,

Area : Ca 300 ha

Naturvårdsförvaltare : Upplandsstiftelsen

Markägare : Upplandsstiftelsen

GRUND FÖR BESLUTET

Beskrivning av området

Naturreservatet Pansarudden utgörs av ett större sammanhängande skogsområde med i huvudsak äldre naturskog. Området som ligger i anslutning till sjön Vällens östra strand består av småkuperade moränmarker, med hållpartier i höjdlägen, bevuxna med i huvudsak gammal och under senare tid orörd barrskog. Ett mindre hygge med rik lövföryngring finns på själva Pansarudden. I området finns ett flertal hydrologiskt opåverkade myr- och sumpskogspartier. I anslutning till sjön Vällen i områdets västra del finns lövträdsdominerade partier med ett rikt ört- och lundväxtinslag. Här finns även en lövbränna som härstammar från en skogsbrand år 1910.

Området består i huvudsak av skog som utnyttjats för kolning och därefter är naturligt föryngrad. Kolbottnar och raserade kolarkojor finns spridda i området. Få skogs-vårdande ingrepp har utförts. En liten del av reservatet gallrades dock under slutet av 1980-talet. De flesta glupar och kärr har troligen varit slåttrade.

I området finns ängsgranskog och lågörtsgrenskog med bitvis stort inslag av asp och björk. Partier av grov gran och tall finns också. Fältskiktet är i vissa partier rikt och lundartat med inslag av ädla lövträd och arter såsom myskmadra, lungört, underviol, sårlåka, tvåblad och vätteros. Övriga intressanta kärlväxter förekommande i området är skogskorn, granbräken och springkorn. Några partier har ännu karaktären av igenväxande ekhage med gamla grova ekar.

Mellan partierna med fastmark förekommer fuktstråk av mycket varierande karaktär. Delar av fuktstråken är lövträdsrika med lind, ek, alm, ask, lönn, björk och hassel. Blåbärsmossen i områdets östra del är ett större myrkomplex. Inom reservatet finns också skvattramtallmossar med grova torrakor, tall-al-björkkärr, bäckfåror, mindre kärrpartier, tidvis vattenfyllda sänkor, översilningsmarker och rikblockiga partier. Längs Vällsån utbreder sig fuktängar som är på väg att växa igen med björk, al och gran.

I reservatsområdet har hittills återfunnits mer än 35 signalarter, vilka indikerar höga naturvärden. De rödlistade arterna är främst knutna till högstubbar, grova träd och lågor av asp, ädellövträd och gran. Av de rödlistade arterna som påträffats kan nämnas: skogskorn och flera arter av gelélavar samt gränsticka och stor aspticka. Av skalbaggar kan nämnas den hålträdslevande guldbaggen *Liocola marmorata* och grön aspvadbock. Området hyser också ett rikt fågelliv. Tretåig hackspett, mindre hackspett, mindre flugsnappare, fiskgjuse och stjärtmes är exempel på mindre vanliga arter, som observeras regelbundet.

Reservatsområdet ligger i ett större område klassat som riksintresse för den kulturella och vetenskapliga naturvärden enligt 2 kap 6 § lagen om hushållning med naturresurser m m. (1987:12). Området ingår även i ett större område som i Uppsala läns naturvårdsprogram klassificerats såsom område med högsta naturvärde. Myrkomplexen i

reservatsområdets sydöstra hälft är i en länsomfattande våtmarksinventering klassade som särskilt värdefulla objekt.

Området har stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald.

Upplandsleden passerar genom reservatsområdet.

Referenser

Eriksson, P. 1997, Ekologisk landskapsplanering i Vällenområdet. Upplandsstiftelsen Rapport nr 5.

Eriksson, P. 1989, NISP-Bennebol, opubl.

Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987, Naturvårdsprogram för Uppsala län.

Nilsson P. M. 1975, Naturinventering av Bennebols naturreservat

ÄRENDETS BEREDNING

Under år 1993 påbörjade Upplandsstiftelsen projektet "Ekologisk landskapsplanering för hotade arter och miljöer" kring sjön Vällen. Som en följd av arbetet avgränsades ett antal särskilt värdefulla områden som föreslogs skyddas som naturreservat. Naturvårdsverket och Länsstyrelsen uppdrog år 1995 åt Upplandsstiftelsen att under en treårsperiod ta fram underlag för beslut om naturreservat samt skötselplaner för ett tjugotal utvalda områden i Uppsala län. I uppdraget ingick även att se över fem naturreservat med enbart föreskrifter om tillståndsplikt (s k dispensabelt naturreservat) belägna i Vällenområdet samt förslag till utvidgning och ombildning av naturreservatet Pansaruden. Arbetet har bedrivits i samråd med Länsstyrelsen och berörda markägare. Uppdraget redovisades under våren 1998.

Förhandlingar med markägaren har skett och avtal om intrångsersättning tecknats. Förslaget har förelagts markägaren och sakägare enligt 11 § naturvårdsförordningen (1976:484) och remitterats. Synpunkter har beaktats i förslaget.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

. /B Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar Länsstyrelsen det område som markerats på kartbilaga B som naturreservat benämnt Pansarudden.
Länsstyrelsen upphäver med stöd av 12 § samma lag, med verkan fr o m den dag detta beslut vinner laga kraft, beslut om naturreservatet Pansarudden enligt 7 § naturvårdslagen, som Länsstyrelsen meddelade den 2 oktober 1987 (dnr 11.1211-2490-85).

ÄNDAMÅL MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet är att

- skydda och bevara de geologiska bildningarna, de hydrologiska betingelserna, den relativt orörda skogen, de hydrologiskt opåverkade våtmarkerna samt det växt- och djurliv som är förknippat med nämnda förhållanden,
- i den mån det inte strider mot bevarandeintressena, tillåta och med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom området.

Reservatsområdet skall lämnas för fri utveckling, med undantag för åtgärder som förstärker eller bevarar vissa naturvärden enligt skötselplanen. Dessa åtgärder består i

- frihuggning av ädellövträd för att befrämja en ljuskrävande fauna och flora,
- naturvårdsbränning för att tillskapa nya lövsuccessioner och återskapa naturskogsmiljöer,
- restaurering av planterade ängsmarker som lämnas till fri utveckling efter avverkning av planterade barrträd.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård - och förvaltningsbestämmelser skall gälla för reservatet.

A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämma, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdikey eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan direkt eller indirekt markbearbetning med undantag för
 - åtgärder enligt nedanstående skötselplan och de principer som anges i planen,
 - underhåll av befintlig vägbana och ledningsgata,

- åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnar tillstånd enligt föreskrifterna A 12 och 13,
- 2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, brygga eller annan anläggning med undantag för
 - i nedanstående skötselplan angivna anläggningar och anordningar,
 - åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A 12 och 13,
- 3. dra fram mark - eller luftledning.
- 4. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med reservatsområdets skötsel.
- 5. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
- 6. tillföra växnäringsämnen eller göra andra ingrepp som kan innebära förorening eller annan förändring av marken,
- 7. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet med undantag för
 - absolut nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning,
 - åtgärder enligt nedanstående skötselplan,
 - åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrifterna A12 och 13
 - åtgärder i samband med underhåll och reparation av teleledning,
 - regelbundna siktröjningar längs vägkanter,
- 8. införa för trakten i dag främmande växt- eller djurart/ras.
- 9. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för stödåtgärder för utrotningshotad art.
- 10. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning på den allmänna vägen,
 - den rätt Hargs Egendom AB har att nyttja befintliga enskilda vägar för brandsyn samt uppspårande och avlivande av skadat vilt,

1998-06-26

231-7340-97

- körning på befintliga enskilda vägar i samband med skötseln av området och transport av skjutet klövvilt,
- erforderlig körning i samband med brandbekämpning,
- körning i samband med skötsel av reservatsområdet,
- körning i anslutning till ledningsgata vid underhåll av ledning,
- körning med mindre fordon t. ex. järnhäst eller motsvarande för uttransport av fälld älg,
- åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnat tillstånd för enligt föreskrifterna A12 och 13,

11. upplåta mark för ridning, camping, orienteringstävling eller liknande arrangemang, uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon med undantag för tillfällig parkering på anvisad parkeringsplats enligt nedanstående skötselplan,

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

12. rätta eller bredda den allmänna vägen eller förbättra diken vid den allmänna vägen,

13. rensa befintligt dike som uppenbart behövs för mark utanför reservatsområdet,

Dessutom gäller :

14. Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även för markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärd som är nödvändig för att kunna bruka och sköta reservatsområdet eller för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex jakt.

B Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att

1. reservatsområdets gränser märks ut i terrängen och att informationstavlor sätts upp i anslutning till reservatsområdet,
2. erforderliga åtgärder vidtas för att iordningställa och underhålla anläggningar och anordningar enligt nedanstående skötselplan och de principer som anges i planen,
3. naturvårdande åtgärder som gagnar reservatets syfte vidtas inom reservatsområdet. Sådana åtgärder kan t.ex. vara att genom gallring eller bränning styra utvecklingen så att lövrika successioner och brända träd finns.

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar skall förbud gälla att

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, gräva upp eller plocka blommor, gräs, mossor, lavar, svampar eller på något annat sätt ta bort eller skada växter eller växtdelar av något slag med undantag för plockning av matsvamp och bär,
3. fänga eller bortföra djur, bortföra ägg eller bo eller medvetet störa djurlivet,
4. rida annat än på befintlig allmän väg,
5. elda,
6. tälta mer än ett dygn i följd,
7. medföra hund eller annat husdjur som ej är kopplad,
8. framföra motordrivet fordon annat än på befintlig allmän väg,
9. anordna orienteringsverksamhet eller snitslade spår.

D Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Naturvårdsförvaltare.
Upplandsstiftelsen är naturvårdsförvaltare. Naturvårdsförvaltaren är skyldig att rätta sig efter de direktiv Länsstyrelsen fortlöpande kan komma att meddela beträffande naturvårdsförvaltningen. Vid förvaltningen skall samråd fortlöpande ske med Länsstyrelsen.
2. Skötselplan.
Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa nedanstående skötselplan.

SKÖTSELPLAN

Syfte med naturvårdsförvaltningen

Att bevara reservatsområdets höga naturvärden genom att lämna området för fri utveckling med undantag för åtgärder föreslagna i skötselplanen.

Smärre åtgärder kan vidtas för att i enlighet med skötselplanen öka naturvärdet, tillgängligheten och allmänhetens möjligheter till naturupplevelser.

Disposition och skötsel av mark och vatten

Beskrivning

Naturförhållandena beskrivs i avsnittet "Beskrivning" ovan.

Övergripande mål

Området lämnas för fri utveckling med undantag för:

- vid behov frihuggning av grov ek för att gynna och bevara en ekberoende flora och fauna samt gynna ekåterväxt,
- möjlighet att vid behov utföra kontrollerad naturvårdsbränning på begränsade ytor för att upprätthålla en hög lövträdsandel och succession av lövträd. I första hand bör barrträdsdominerad och skogsbrukspåverkad skog brännas på brandbenägen mark. Innan en naturvårdsbränning genomförs upprättas en brandplan tillsammans med berörda markägare och myndigheter.

Smärre åtgärder får vidtas för att öka tillgängligheten och allmänhetens möjligheter till naturupplevelser.

Riktlinjer och åtgärder

Skötselområde A

Beskrivning: Äldre naturskogsartad barr- och blandskog på huvudsakligen blockrik mark. Bitvis lundartad flora. Kärr, tallmossar och sumpskogar.

Mål: Våtmarker och naturskog.

Åtgärder: Naturvårdsbränningar bör genomföras på begränsade ytor för att upprätthålla en hög lövträdsandel och succession av lövträd. I första hand bör barrträdsdominerad

och skogsbrukspåverkad skog brännas på brandbenägen mark. Utöver detta inga åtgärder.

Skötselområde B

Beskrivning: Äldre lövbränna på blockrik morän.

Mål: Naturskog.

Åtgärder: Inga. På sikt kan delar av området åter brännas för att höja lövandelen.

Skötselområde C

Beskrivning: Blandskog med lundartad flora.

Mål: Lund med inslag av ädla lövträd.

Åtgärder: Bortgallring av yngre gran, vid Vällsån även yngre lövträd på fuktängar samt frihuggnings av grova ädellövträd, främst ek.

Skötselområde D

Beskrivning: 15 år gammalt hygge med rik lövföryngring.

Mål: Lövrik naturskog.

Åtgärder: Inga.

Skötselområde E

Beskrivning: Granplanterad fuktäng.

Mål: Lövrik naturskog.

Åtgärder: Avverkning av planterad gran.

Vägar, ledningar, diken

Den allmänna vägen får underhållas liksom befintlig sträckning av Upplandsleden. Nödvändiga röjningar i anslutning till befintlig väg får utföras. För eventuell breddning eller rätning av den allmänna vägen erfordras Länsstyrelsens tillstånd.

Ledningar får underhållas. Nödvändiga röjningar får utföras i samband med underhåll av ledningar. Motordrivna fordon får framföras i anslutning till ledningsgatan i samband med ledningsarbeten. Användningen av fordon bör dock begränsas så långt som

möjligt. Arbete med motordrivet fordon bör förläggas till tid då mark och vegetation är minst känslig för skador. Samråd bör ske med Länsstyrelsen.

Faunavård - jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lag.

Stödåtgärder får vidtas för hänsynskrävande eller utrotningshotade djurarter.

Befintliga jakttorn får vidmakthållas, men inga nya får uppföras.

Siktröjning är inte tillåten.

Utfodring av jaktbart vilt får inte förekomma.

Anordningar för rekreation och friluftsliv

Beskrivning

En allmän väg mellan Knutby-Vällnora-Pettbol passerar genom reservatsområdet.

Upplandsleden passerar genom reservatet.

Övergripande målsättning

I den mån det inte strider mot bevarandeintressena är det tillåtet att med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom reservatet.

Riktlinjer och åtgärder

Tillgänglighet

Naturreseptatet nås genom den allmänna vägen.

Parkeringsplats

Befintlig P-plats underhålls och utvidgas vid behov. En ny parkeringsplats för fyra bilar kan anordnas utanför reservatet på befintlig vändplan 200 m nordost om Brobol.

Strövstigar

Upplandsledens sträckning genom reservatsområdet behålls. Kommunen svarar för underhållet av leden. Från den befintliga parkeringsplatsen har två stigar iordningställt, en i reservatets östra hälft och en i dess västra.

Sanitära anordningar

Vid behov utplaceras soptunna och eventuellt även toalett i anslutning till parkeringsplatserna.

Renhållning

Naturvårdsförvaltaren svarar för eventuell städning och renhållning.

Information

Information om det skyddade området skall lämnas på informationsskyltar, som placeras på lämpliga ställen inom reservatsområdet, förslagsvis längs Upplandsleden och vid parkeringsplatsen. Naturvårdsförvaltaren svarar, i samråd med Länsstyrelsen, för produktion, uppsättning och underhåll av dessa skyltar.

Utmärkning

Reservatet skall vara utmärkt enligt svensk standard (SIS 03 15 22).
Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet.

Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren skall kontinuerligt dokumentera utförda åtgärder, eventuellt slitage, andra förändringar i naturförhållanden m.m.

Finansieringen av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Upplandsstiftelsen. Länsstyrelsen ansvarar för utmärkning och basuppskyltning av reservatet.

Om stiftelsen i framtiden söker statsbidrag kan fullständiga kostnadskalkyler över naturvårdsförvaltningen komma att påfordras.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga D.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Ann - Cathrine Haglund samt ledamöterna Barbro Andersson, Ingrid Andersson, Anders

1998-06-26

231-7340-97

Ekström, Gunnar Hedberg, Lennart Hedquist, Gunnar Hofring, Ingvar Karlén, Mats O Karlsson, Lars - Olof Lindell, Britt Pagard och Mats Sjöborg samt tjänstgörande suppleant Ing -Marie Gidlund.

I den slutliga handläggningen deltog länsråd Henricsson, chefsjurist Segerström, länsantikvarie Eklund, länsarkitekt Lundgren och avdelningsdirektör Hjelm, föredragande.

Ann - Cathrine Haglund

Lars Hjelm

BILAGOR

- A. Översiktskarta, skala 1 : 50 000
- B. Reservatskarta, skala 1 : 10 000
- C. Reservatskarta, skala 1 : 10 000
- D. Hur man överklagar

SÄNDLISTA

Till (delgivningskvitto)

Hargs Bruk AB, 742 95 HARGSHAMN
Hargs Egendom AB, 742 95 HARGSHAMN
Uppsala kommun, Box 216, 751 04 UPPSALA
Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM
Telekontoret, Box 621, 751 26 UPPSALA
Vattenfall Elförsörjning, 741 90 KNIVSTA

För kännedom

Upplandsstiftelsen, Box 1833, 751 48 UPPSALA
Boverket, Box 534, 371 23 KARLSKRONA
Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län, Portalgatan 2 B, 754 23 UPPSALA
Lantmäterimyndigheten Uppsala kommun, Box 216, 751 04 Uppsala UPPSALA
Naturskyddsföreningen i Uppsala län

Uppsala naturskyddsförening

Upplands ornitologiska förening,
Entomologiska föreningen i Uppland, c/o Entomologiska avd., Box 561,
751 22 UPPSALA

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

13(13)

1998-06-26

231-7340-97

akten
miljö - och fiskeenheten, 25 ex
kulturmiljöenheten
planenheten
näringslivs- och landsbygdsenheten
registreras i naturvårdsregistret
kungörelse i länets författningssamling
reservatspärmen/MN, PS

BILAGA A

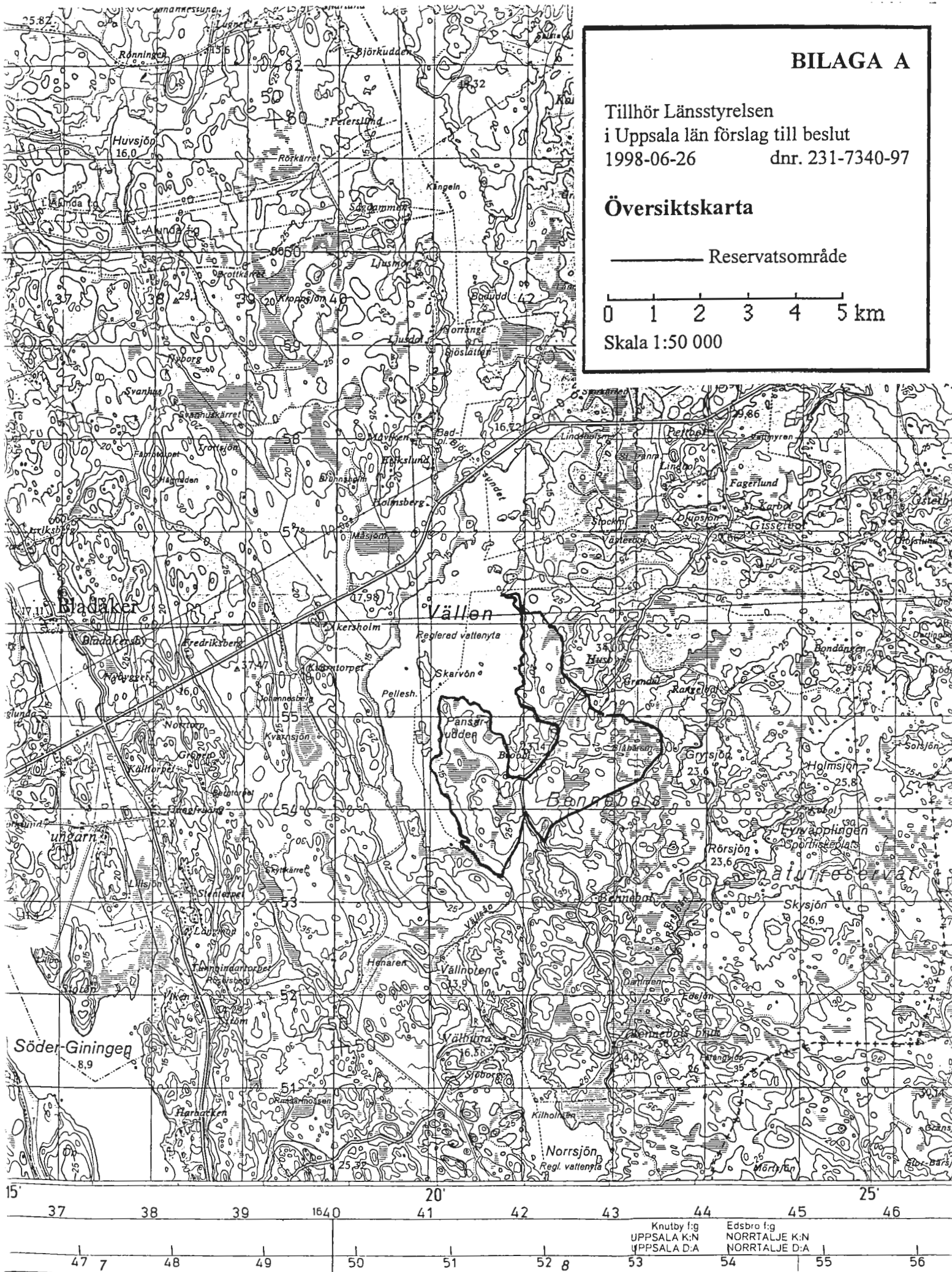
Tillhör Länsstyrelsen
i Uppsala län förslag till beslut
1998-06-26 dnr. 231-7340-97

Översiktskarta

Reservatsområde

0 1 2 3 4 5 km

Skala 1:50 000

Skalan 1:50 000

VID BERÄKNINGAR PÅ DETTA KARTBLAD GÄLLER:

m kompassens missvisning: 1981-1986 m = +2° eller = +40 streck (ostl.)

c är meridiankonvergens (vinkeln mellan natets norr och geografiska norr)

c för RIKETS NAT (system 2.5 gon V) är

c för UTM-nätet : zon 34 är

PUNKTANGIVNING I RIKETS NAT (system

Triangelpunkten Valkräsens koordinat

X = koordinaten (Ull- och 10-tal m) är

Ange värden för VÄST-OST- och LINJEN namn

BILAGA B

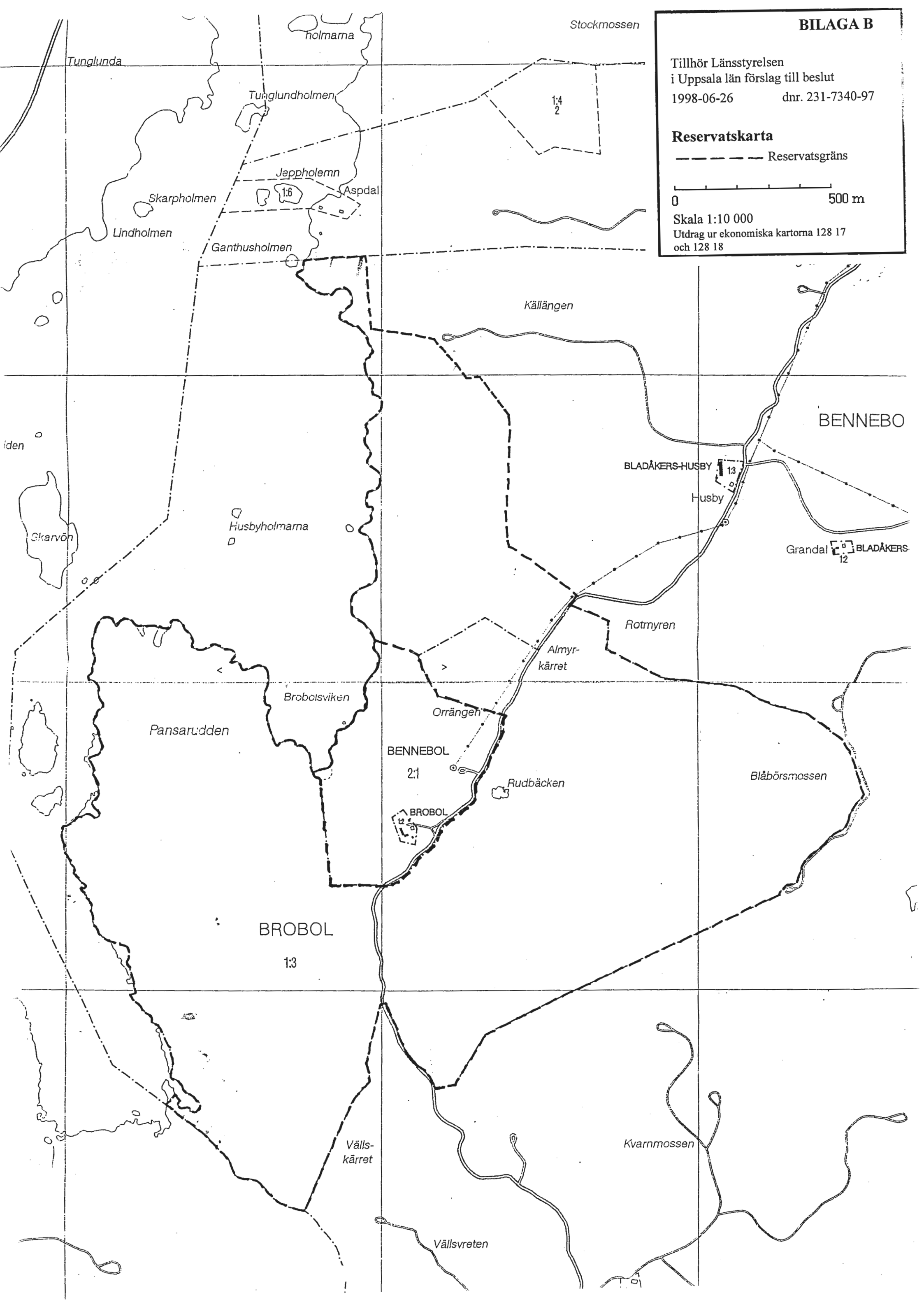
Tillhör Länsstyrelsen
i Uppsala län förslag till beslut
1998-06-26 dnr. 231-7340-97

Reservatskarta

----- Reservatsgräns

0 500 m

Skala 1:10 000
Utdrag ur ekonomiska kartorna 128 17
och 128 18

Tillhör Länsstyrelsen
i Uppsala län förslag till beslut
1998-06-26 dnr. 231-7340-97

**Reservatskarta
med skötselområden**

----- Reservatsgräns
—— Skötselområdesgräns
A Områdesbeteckning
Parkeringsplats

0 500 m

Skala 1:10 000

Utdrag ur ekonomiska kartorna 128 17
och 128 18

